

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Protokoll

Dnr.

1 (7)

2019-12-09

104-13639-2019

Sammanträde i Insynsrådet, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, den 9 december 2019

Närvarande ledamöter:

Lisbeth Schultze, länsöverdirektör (ordf.)
Ann-Sofie Alm
Sofia Karlsson
Tomas Kåberger

Övriga närvarande:

Kent Andersson, internrevisor
Annika Berggren, ST
Sten Wolme, SACO
Henrik Frykman (sekreterare)

Frånvarande

Anders Danielsson
Åke Bonnier
Aylin Fazelian
Klas Johansson
Lars Niklasson
Johan Trouvé
Peter Hederstedt (adjungerad)

Föredragande

Maria Thordarson (punkt 5)
Kristina Höök-Patriksson (punkt 6)
Gerda Roupe och Anders W Bergström (punkt 7)
Anna Georgieva Lagell (punkt 8)
Jonas Lundqvist (punkt 9)
Mikael Cullberg (punkt 10).

1. Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

2. Föregående mötesprotokoll

Föregående mötesprotokoll lades till handlingarna.

3. Val av justerare

Tomas Kåberger utsågs att jämte ordföranden justera protokollet.

4 Aktuellt från Länsstyrelsen

Ledamöterna hälsades välkomna av Lisbeth Schultze som beklagade att några av de föranmälda ledamöterna inte kunde delta vid dagens möte pga tågförseningar. Lisbeth informerade om några aktuella frågor vid Länsstyrelsen, bland annat:

- Att hon själv utsetts till ny ordförande i Nationella expertrådet för klimatanpassning.
- Att civilminister Lena Micko nyligen varit på besök hos Länsstyrelsen.
- Att vi har hållit tre länsmiddagar för personer i länets kommuner som särskilt utmärkt sig.
- Att vi nyligen har arrangerat en demokrativecka i samband med att svensk demokrati fyller 100 år, då vi bland annat fått besök av riksdagens talman Andreas Norlén. Landshövding Anders Danielsson har också under en deklaration för en stark demokrati.
- Stödutbetalningar till lantbrukare – där ligger vi väl till. Har dock ryggsäck bakåt med stöd för miljöåtgärder. Vi saknar resurser och har dessutom fått besparingskrav inför nästa år på just den här verksamheten. Regeringen menar att verksamheten kan effektiviseras, men vi är beroende av IT-system som Jordbruksverket huvudsakligen äger. Besparingen kom i sent skede. Lisbeth fick en fråga om det kommer att bli extra förseningar till följd av det sena beskedet? Lisbeth svarade att vi prioriterar utbetalningar av årets stöd, som är de stora pengarna, men de andra är också ersättning som ska betalas ut. Det framfördes i samband med detta ett önskemål om att ta del av de konsekvensbeskrivningar som Länsstyrelsen lämnat till regeringskansliet med anledning av besparingarna. Rådets sekreterare fick i uppgift att förse ledamöterna med dessa.

5. Grön Infrastruktur

Maria Thordarson från enheten för naturskydd, berättade om ”grön infrastruktur”, ett begrepp som kort kan beskrivas som ”...ett nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur och till människors välbefinnande”. En god grön infrastruktur ska stärka både den

biologiska mångfalden och leverera ekosystemtjänster (de produkter och tjänster som naturen levererar, t.ex. rent vatten).

Maria redogjorde för Länsstyrelsens arbete med att ta fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur. Bakgrunden till uppdraget är både internationella och nationella överenskommelser: bl.a. FN:s strategiska plan för biologisk mångfald och EU:s strategi för biologisk mångfald. I regeringspropositionen En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (Prop. 2013/14:141), sägs att regionala handlingsplaner för grön infrastruktur ska tas fram. Till kontexten hör också länsstyrelsernas uppdrag inom Agenda 2030, att verka för att hållbarhetsmålen nås. Grön infrastruktur med fungerande ekosystem i hav, sjöar och på land är en grundförutsättning för en hållbar utveckling.

Under perioden 2015-2018 har samtliga länsstyrelser arbetat med att ta fram regionala handlingsplaner. En samlad slutredovisning av uppdraget, som innefattar alla länsstyrelserna, överlämnades till regeringen den 1 oktober 2018.

Den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur i Västra Götalands län, som vår Länsstyrelse antog tidigare i år, har tagits fram i bred samverkan både internt och externt. Den syftar till att vara ett planerings- och kunskapsunderlag; ett ramverk för landskapsplanering som ska ligga till grund för insatser från olika aktörer. Planen ska bl.a. stärka förutsättningarna att nå flera av miljömålen och leda till att stärka ekosystemtjänster. Vidare ska planen utgöra ett underlag för naturvårdsarbetet vid planering och prioritering av naturvårdsåtgärder på land, i vatten och marin miljö. Maria gick igenom delar av innehållet i planen.

Avslutningsvis redogjorde Maria för ett pågående pilotprojekt i Valle i länsdelen Skaraborg. Det här är ett internationellt projekt med sju andra länder som syftar till att undersöka hur man kan minska förlusten av biologisk mångfald genom att öka samarbetet mellan olika aktörer.

Maria fick en fråga om hur arbetet med grön infrastruktur kan bidra till klimatanpassning och hon berättade att det i strategin görs kopplingar mellan åtgärder som syftar till grön infrastruktur och klimatanpassning.

6. Projektet Tillsynsutveckling (TUL)

Samordnare Kristina Höök-Patriksson berättade om projektet Tillsynsutveckling vid Länsstyrelsen (TUL) som initierats av Länsstyrelsens ledningsgrupp.

Projektet har syftat till att utveckla Länsstyrelsens samlade tillsynsverksamhet så att den långsiktigt håller en hög nivå vad gäller bemötande, rättssäkerhet, effektivitet, trovärdighet och konkurrensneutralitet. Projektet har också

syftat till att hitta sakområden där samordning kan ske så att det bidrar till effektivitet och helhetssyn samt att det ska leda till att alla som jobbar med tillsyn ska

- vara trygga handläggare,
- ha kända verksamhetsmål och rutiner
- ha den kunskap som krävs för rättssäker och effektiv handläggning.

Projektet inleddes med att gruppen år 2018 gjorde en kartläggning av tillsynen vid Länsstyrelsen. Kristina gick igenom resultaten av denna. Kort kan sägas att kartläggningen bl.a. visade på en mycket stor omfattning av tillsynen, t.ex. att den bedrivs inom 35 olika lagstiftningsområden.

Länsstyrelsens ledningsgrupp gav i uppdrag åt projektet att ta fram förslag till riktlinjer för länsstyrelsens tillsyn. Dessa beslutades av länsöverdirektören i oktober 2019. Syftet med riktlinjerna är att beskriva förhållningssätt och regler på en konkret nivå så att Länsstyrelsens samlade arbete med tillsyn och kontroll utförs rättssäkert, effektivt, trovärdigt, med respektfullt bemötande och konkurrensneutralt. Riktlinjerna riktar sig till alla enheter/funktioner och handläggare som arbetar med tillsyn, kontroll och tillsyn över annan tillsynsmyndighet (tillsynsvägledning). Riktlinjerna är sorterade i tre delar: Styrning och mål, Tjänstemannarollen och Utförande.

Sofia Karlsson ville i egenskap av ordförande i LRF Västra Götaland skicka med att det är viktigt att tillsynsbesluten är lättbegripliga. Lisbeth Schultze berättade att Länsstyrelsen har ett särskilt kommunikationsprojekt kring klarspråk.

7. Miljömålsarbetet i Västra Götaland

Gerda Roupe, utvecklingsledare vid Tvärgrupp miljömål och Anders W Bergström från enheten för naturförvaltning berättade om miljömålsarbetet i Västra Götaland. Gerda inledde med att beskriva tvärgrupp miljömål vid Länsstyrelsen. Ledamöterna fick också en redogörelse för agenda 2030, de nationella miljömålen och resultaten av Naturvårdsverkets uppföljning av dessa.

Gerda gick vidare igenom 2019 års uppföljning av miljömålen i Västra Götaland. Prognosen för att till år 2020 nå miljömålen i vårt län är negativ för 12 av 15 mål och särskilt dålig när det gäller tre av dessa mål där utvecklingen för närvarande går åt fel håll.

De båda föredragande gick vidare med att berätta om det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen, 2017-2020, ”Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland”. Alla län ska ha ett åtgärdsprogram – vi har tagit fram vårt tillsammans med Skogsstyrelsen, i samverkan med Västra Götalandsregionen. Det kommer att revideras nästa år.

Under år 2018 erbjöds länets aktörer att ta sig an åtgärder i programmet. Av Västra Götalands kommuner har totalt 38 åtagit sig att arbeta med olika åtgärder i programmet – och fler är på gång.

Avslutningsvis beskrev Gerda utvecklingen när det gäller utsläpp av växthusgaser i Västra Götaland. Vi behöver sänka utsläppen med 11 procent per år om vi ska nå målet för Klimat 2030.

Gerda fick en fråga om vad vi har för strategi för att komma åt de utsläpp i länet som inte hanteras av EU:s utsläppsrätter. Hon berättade att vi där jobbar genom kraftsamlingen Klimat 2030 med fyra fokusområden med tillhörande insatser.

Gerda summerade sin presentation så här: vi kommer inte nå miljömålen totalt sett, mycket görs men det syns inte alltid i uppföljningen, åtgärdsarbetet behöver trappas upp och nå nya målgrupper. Klimat och biologisk mångfald blir föremål för kraftsamling under år 2020.

8. Länsstyrelsens uppdrag inom klimatanpassning

Anna Georgieva Lagell, klimatanpassningssamordnare, berättade om Länsstyrelsens uppgifter inom klimatanpassning och Länsstyrelsens regionala handlingsplan för klimatanpassning.

Anna gick inledningsvis igenom den rättsliga grunden för vårt uppdrag. Enligt förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete ska länsstyrelserna bl.a. svara för samordning och stöd till kommuner, regionala sektorsmyndigheter och älvgrupper genom t.ex. analys och kunskapsunderlag. Vidare ska länsstyrelserna bl.a. ta fram en regional handlingsplan för klimatanpassning.

Anna gick igenom länets riskbild när det gäller förändrat klimat och visade hur stigande havsnivåer skulle komma att påverka Göteborgs stad.

Anna berättade om den strategi för hantering av översvämningsrisker som Länsstyrelsen och Göteborgs stad år 2014 kom överens om att staden skulle arbeta fram. Den antogs på högsta politiska nivå i Göteborgs stad, som en del av översiktsplanen år 2019.

Anna beskrev vidare Länsstyrelsens organisation för klimatanpassningsarbete, som består av en klimatanpassningssamordnare och en avdelningsövergripande klimatanpassningsgrupp. Vi har arbetat fram en regional handlingsplan för 2018-2020 som innehåller fyra insatskategorier och fyra fokusområden.

Avslutningsvis beskrev Anna vad som är på gång i klimatanpassningsarbetet, bla.

- Klimat- och sårbarhetsanalys och myndighetsmål beslutas nästa vecka
- Ny handlingsplan samt indikatorer för uppföljning (nästa år)
- Klimatanpassning ingår i arbete med grön infrastruktur och regional vattenförsörjningsplan
- Kommunvisa kunskapsunderlag gällande kulturarv
- Vänerrådet ska ta fram en strategi för tappning av Vänern.
- Storymap med delregionala kunskapsunderlag

9. Länsstyrelsens strategiska arbete och VP 2020

Jonas Lundqvist, chef vid budget- och controllerenheten, inledde med att berätta om Länsstyrelsens strategiska arbete som sedan i år tar utgångspunkt i Agenda 2030 - både i formulerandet av fem strategiska mål och arbetet med att nå dessa och Länsstyrelsens vision, som är ”Länsstyrelsen för det hållbara samhället”. Visionen sammanfattar vad Länsstyrelsen arbetar för och vad meningen med vår verksamhet är.

Jonas presenterade också Länsstyrelsens verksamhetsidé som beskriver vilken vår uppgift är, hur vi tar oss an uppgiften och vilka verktyg vi använder oss av.

För att formulera strategiska mål har Länsstyrelsen börjat med att inför 2019 identifiera åtta utmaningar i länet som förhindrar en hållbar utveckling. Med utgångspunkt i dessa utmaningar har Länsstyrelsen formulerat de fem strategiska målen som behöver bli verklighet för att en hållbar utveckling ska kunna uppnås. De strategiska målen är odelbara, vilket innebär att alla behöver nås för att en hållbar utveckling ska bli verklighet.

Därefter berättade Jonas om verksamhetsplaneringen för år 2020. Den utgår också från vision, verksamhetsidé, de fem strategiska målen samt även delmål och identifierade risker i myndigheten. Delmålen har tagits fram i år och är tänkta att vara giltiga i 3-5 år. Jonas gick igenom mål och delmål och visade kopplingar till Agenda 2030.

Ytterligare ett underlag i VP-processen är arbetet med att identifiera och motverka gemensamma risker vid Länsstyrelsen. Syftet med detta är att stärka myndighetens interna miljö. Jonas presenterade de fem stora risker som formulerats i arbetet.

Den 19 december fattar länsledningen beslut om VP och budget. Vi räknar med att få vårt regleringsbrev samma dag.

Rådet hade frågor om formulering av mål och delmål och Jonas berättade att det varit föremål för mycket diskussion. På fråga bekräftade Jonas också att en ambition med arbetet är att vi ska jobba mer över avdelningsgränser.

Avslutningsvis visade Jonas en bild över anslagsutveckling vid länsstyrelserna och vid Länsstyrelsen i Västra Götaland under åren 2016-2020.

10. Samarbete med Västra Götalandsregionen

Mikael Cullberg, chef för länsledningens kansli, berättade om hur Länsstyrelsen samarbetar med Västra Götalandsregionen (VGR). Mikael inledde med att beskriva historien från länssammanläggningen för 20 år sedan. Samarbetet kretsade initialt kring vem som skulle göra vad. På 2010-talet utvecklades det till fördjupat samarbete inom fem områden.

Idag ligger fokus i samverkan mer på vissa processer som identifierats som särskilt viktiga. Dagens samarbete görs inom ramen för en överenskommelse från år 2018. Ambitionen i överenskommelsen är att vi ska gå från stuprör till att mötas inom ramen för våra övergripande planeringsprocesser, dvs:

- Regional utvecklingsstrategi
- Regional fysisk planering/strukturbild

Ambitionen är också att vi ska:

- ta del av och/eller landa i gemensamma utgångspunkter, kunskapsunderlag och omvärldsanalyser
- identifiera frågor där vi har samsyn och som är relevanta att driva nationellt i våra olika återrapporterings- och påverkanskanaler.
- lyfta nya uppdrag i regleringsbrev/villkorsbrev och i nationella strategier

Mikael beskrev mer ingående de två processer som just nu är i fokus i samarbetet: den pågående processen med att ta fram en ny regional utvecklingsstrategi (RUS) för åren 2021-2030 och hur Länsstyrelsen är involverad i detta. Han beskrev därefter samarbetet kring regional fysisk planering och strukturbild. Som avslutande bild förklarade Mikael hur samarbetet med VGR är strukturerat organisatoriskt. Det blev en diskussion om behovet av regional fysisk planering, ett ansvar som idag åligger regionerna i Stockholm och Skåne, men inte regioner i övriga län. Mikael berättade att Länsstyrelsen driver frågan om att motsvarande behövs i Västra Götalands län.

11. Övriga frågor

Ann-Sofie Alm tog upp en fråga angående strandskydd i Mariestad som hade uppmärksamats av lokal media. Det gäller en camping i kommunen som har bedrivits i ett område utan strandskydd. Nu har planen reviderats och campingytan har blivit strandskyddsområde i samband med detta. Alm ville veta varför strandskyddet återinträder – när det var borttaget i en dispens av Länsstyrelsen – när man gör revidering av en plan. Lisbeth svarade att det är så lagstiftningen ser ut och att vi i Insynsrådet inte går in i enskilda ärenden, men lovade att vi mer principiellt ska försöka besvara frågan för Insynsrådet.

Ann-Sofie Alm ställde ytterligare en fråga avseende Länsstyrelsens kontakter med Folkrepubliken Kina. Kanslichef Mikael Cullberg redogjorde för detta och berättade bland annat att Länsstyrelsen varit i kontakt med utrikesdepartementet i frågan.

12. Kommande möten

Nästa möte äger rum den 23 mars 2020.

13. Avslutning

Vid protokollet:

Henrik Frykman

Justeras:

Lisbeth Schultze

Tomas Kåberger